

El problemàtic salvavides xinès

- Els xinesos prefereixen la injustícia al desordre, l'estabilitat a la incertesa, la tradició confuciana a les utopies importades
- Occident creu que la sortida de la crisi tindrà molt a veure amb la marxa de les economies de l'Àsia

MATEO MADRIDEJOS*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 30.11.08

Dençà que va esclatar la fase terminal de la crisi financera amb la fallida del banc Lehman Brothers, el 14 de setembre, els líders del món desenvolupat miren cap a l'Àsia amb aprensió, en la creença que la sortida de l'abisme o la depressió generalitzada tindrà molt a veure amb la marxa de les economies dels dos gegants, la Xina i l'Índia, les dues nacions més populoses i els màxims contribuents del creixement global en els últims 20 anys. Segons el Banc Mundial, la reducció de l'1 % en la taxa productiva dels països en desenvolupament situa 20 milions de persones en la pobresa absoluta.

Aviat es va evidenciar, però, que la recessió a Occident atacava amb duresa "la fàbrica del món", on a l'octubre es van produir tancaments i acomiadaments massius a les regions més avançades, en l'aglomeració de Guangdong (Canton) o el hinterland de Xangai. Les previsions internacionals van causar alarma: el creixement del producte interior brut (PIB), de gairebé el 12% el 2007, podria baixar fins al 7,5% el 2009, un acusat retrocés de l'activitat a causa de la contracció de les exportacions, el final dels Jocs Olímpics de Pequín i el descens de la inversió immobiliària.

Les repercussions polítiques no es van fer esperar. Abans de la cimera del G-20 a Washington, el Govern de Pequín va aprovar un pla de reactivació econòmica per 586.000 milions de dòlars (14% del PIB), una mesura necessària per estimular el consum intern, sense por a les tensions inflacionistes, però interpretada com un indicatiu que la situació és pitjor del que està previst. La inversió social superarà els dos bilions de dòlars el 2009. El Partit Comunista (PCX) considera que el progrés i la promoció de "l'harmonia social", consignes orquestrades per un nacionalisme estrident, com ja va passar amb els Jocs Olímpics, justifiquen el despotisme i la condemna de la memòria dels ideals socialistes.

Les autoritats s'inquieten davant dels efectes de la crisi, malgrat que, castigats històricament pels conflictes civils, els senyors de la guerra i les convulsions revolucionàries, els xinesos han donat proves fefaents que prefereixen la injustícia al desordre, l'estabilitat a la incertesa, la tradició confuciana a les utopies importades. Segueixen treballant i pensant que "enriquir-se és meravellós", segons l'aforisme atribuït a Deng Xiaoping, però assisteixen desconcertats al deteriorament aparatós del teixit industrial. I no estan vacunats contra la revolta.

ELS MILIONS de mingong (obriers pagesos) que retornen des de la costa cap a les zones rurals, frustrats i convertits ara en ciutadans de segona classe, són una reserva de mà d'obra volant que reflecteix la fractura regional i que augura una exacerbació de les tensions socials. A la Xina postsocialista, aquests obrers ocasionals no tenen permís de residència i estan mancats de protecció social i d'educació per als seus fills.

A Washington, els realistes de la diplomàcia en auge compten amb l'estabilitat de la Xina per sortir de la depressió i s'afanyen a amagar o mitigar la inquietud per la situació dels drets humans o els temors d'un esclat de còlera popular que ara es considera improbable. El recent informe de l'ONU, en què s'acusa el govern de Pequín de persistir en l'ús de les detencions il·legals i la tortura a les presons secretes, només ha produït un atac de còlera dels portaveus oficials i no és previsible que afecti el comerç.

Fareed Zakaria, una de les llumeneres del periodisme nord-americà, argüeix a Newsweek que el pròxim nomenament d'ambaixador a Pequín serà una decisió crucial de Barack Obama, ja que al setembre la Xina va superar el Japó com a primer creditor dels Estats Units, atresora el 10% de tot el deute nord-americà i actua com "el banquer d'Amèrica". Les dues potències es necessiten recíprocament per sortir del mal pas. La Xina compta amb les exportacions als Estats Units per oxigenar la seva economia en la mateixa mesura en què els nord-americans malgastadors necessiten vendre els seus bons als estalviadors xinesos. "Efectivament - escriu Zakaria--, demanem a la Xina que financi simultàniament les dues expansions fiscals més grans de la història, la seva i la nostra".

DURANT la campanya electoral, Obama es va deixar retratar amb el llibre que estava llegint, segons va dir, *The Post-American World* (El món postamericà), del citat Zakaria, d'origen indi i ascendència islàmica, del qual fins i tot es va arribar a rumorejar que seria secretari d'Estat i que no està sol, sinó molt ben acompanyat, en la prèdica d'unes relacions constructives amb la Xina per superar sense excessives dificultats la depressió. Joseph Stiglitz, premi Nobel d'economia, insisteix en el fet que la Xina i els EUA són interdependents i complementaris. D'altres

rememoren la històrica visita de Nixon a Mao el 1972 quan el president Hu Jintao viatja com a banquer que presta dòlars.

La sinofília i els projectes sobre la conca del Pacífic arriben a la cúspide acadèmica amb l'historiador Niall Ferguson al descriure ni més ni menys que el naixement d'un nou imperi (el 25% de la humanitat) al qual anomena Ximèrica, audaç acrònim que rima amb quimera, el monstre imaginari transformat per "un matrimoni celebrat al cel". Resulta evident que no serà una unió entre iguals, com seria desitjable, fins que els xinesos conquereixin la llibertat i els nord- americans recuperin la virtut de l'estalvi.

*Periodista i historiador